

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Anna-Kirsti Löfgren/bie

DATUM
2009-10-05

DIARIENUMMER
20090433

ERT DATUM
2009-09-11

ER REFERENS
A2009/2824/AE

Arbetsmarknadsdepartementet
Analysenheten
Markus Martinelle
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Ds Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – temporära förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

LO har givits möjlighet att yttra sig över promemorian ”Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – temporära förändringar i arbetslöshetsförsäkringen”. Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

LOs ståndpunkter

Förslagen i promemorian är en följd av försämringar i sjukförsäkringen som LO har motsatt sig. Mot bakgrund av detta är det viktigt att öka möjligheterna för individer som under lång tid har varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av sjukdom att få inkomstrelaterad ersättning. LO har dock invändningar mot förslagen så som de är utformade.

Det omfattande utredningsarbete som kan komma att krävas för att kartlägga först den överhoppningsbara tiden och sedan om ett arbetsvillkor är uppfyllt, för länge sedan, riskerar att ta stora resurser i anspråk i de a-kassor dit många sjukskrivna återvänder. I ett läge då a-kassorna redan är belastade av växande arbetslöshet och ökade krav på kartläggning avseende frånvaro under tiden då arbetsvillkoret uppfylldes, kan fler ärenden som är svåra att handlägga innebära att det inte går att ge fullgod service till medlemmarna.

De som på detta sätt kommer in i försäkringen, när de saknar jobb och utan att genom medlemsavgifter ha bidragit på en tid, blir en belastning för dem som idag är a-kassemedlemmar. Eftersom så mycket som en tredjedel av ökade utbetalningar direkt påverkar medlemsavgifterna

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

kan detta bli kännbart. Avgifterna är nu så höga att de märkbart påverkar in- och utflöde i försäkringen. Ökade kostnader riskerar därför att undandra finansiering och göra försäkringen än mer instabil. LO anser att det vore rimligt att a-kassorna kompenseras för de ökade kostnader dessa regeländringar medför av staten, vars utgifter minskar till följd av de striktare reglerna i sjukförsäkringen.

Eftersom långtidssjukskrivningar har drabbat vissa yrkesgrupper mer än andra kommer tillbakaflödet till a-kassorna inte heller att vara jämnt fördelat. Bördan av ökade kostnader för arbetslöshetsersättning och handläggning av komplicerade ärenden kommer följaktligen sannolikt att fördelas ojämnt mellan olika a-kassor. Detta är inte acceptabelt.

När det gäller utformningen av de tillfälliga reglerna anser LO att de i inte fullt ut fyller syftet, att öka möjligheterna för individer som under lång tid har varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av sjukdom att få inkomstrelaterad ersättning, samt att de inte är helt tydliga. Det framgår t.ex. inte tydligt av förslaget om överhoppningsbar tid på mer än 5 år får bestå av något annat än sjukdom och i så fall i vilken utsträckning.

Så vitt LO ser motverkar punkt 3 i den föreslagna paragrafen 7.a syftet med regeländringarna och kan göra handläggningen av ärenden onödigt krånglig. Den föreskriver att ett villkor för att de som återvänder till en a-kassa efter sjukskrivning ska kunna uppfylla ett medlemsvillkor på tre månader är att arbetsvillkoret var uppfyllt vid utträdet ur a-kassan.

Punkten behövs inte för att säkerställa att ett arbetsvillkor har uppfyllts. Det sker i paragraf 12. Däremot innebär dessa paragrafer tillsammans att arbetsvillkoret måste testas två gånger, med två olika bestämmelser om överhoppningsbar tid – den som nu gäller när paragraf 12 testas och den som gällde vid utträdet då punkt 3 i paragraf 7 testas.

Ett än allvarigare problem med punkt 3 i den föreslagna paragrafen 7.a torde vara att den innebär att de som har lämnat sin a-kassa just för att de har varit sjuka så länge att de inte längre omfattas av försäkringsskyddet, inte kan dra nytta av de föreslagna regeländringarna. Om man har varit sjukskriven längre tid än vad den överhoppningsbara tiden medger vid utträdet är arbetsvillkoret nämligen inte uppfyllt inom den föreskrivna ramtiden. LO föreslår därför att punkt 3 i den föreslagna paragrafen 7.a stryks.

LO kan inte heller se att den föreslagna förändringen av paragraf 15 fyller sitt syfte. Den säger att det arbete som, genom att den överhoppningsbara tiden förlängs, hamnar inom ramtiden får räknas i arbetsvillkoret även om det har legat till grund för en tidigare ersätt-

ningsperiod. Motivet för detta förslag är att a-kassorna inte alltid kommer att kunna fastställa om en sökande har en pågående ersättningsperiod när längre tid än fem eller sju år har förflutit. Men tiden i arbetslöshet, som a-kassan förmodas inte kunna intyga, kommer ju då i stället att ingå i ramtiden för när arbetsvillkoret borde ha uppfyllts, varför det inte kommer att gå att tillgodoräkna sig hela det tidigare arbetsvillkoret. Om a-kassorna saknar äldre uppgifter som behövs för att tillämpa de föreslagna reglerna behöver det problemet en bättre lösning än denna.

LO ser det som en brist i förslaget att sjuka som på ett rationellt sett har följt gällande regelverk, trots föreslagna regeländringar, kan komma att ställas utan inkomstskydd.

Före den 1 januari 2007 var det rationellt att lämna a-kassan om man inte hade arbetat på 7 år, p.g.a. sjukdom, eller av de andra orsaker som betraktas som överhoppningsbara, eftersom den tidigare lönen då inte längre var försäkrad. (Fr.o.m. den 1 januari 2007 har det varit rationellt att lämna a-kassan efter 5 år.) Den som gick ur a-kassan, exempelvis, i december 2006 av detta skäl och fortfarande är sjukskriven står utan skydd av arbetslöshetsförsäkringen vid ett återinträde på arbetsmarknaden. Eftersom utträdet skedde före den första januari 2007 räcker det för denna person inte att uppfylla ett medlemsvillkor på tre månader. Förlängningen av den överhoppningsbara tiden till 10 år, den 1 januari 2010 räcker inte för denna person eftersom han eller hon redan i december 2006 hade en överhoppningsbar tid på 7 år och därefter har varit sjukskriven hela 2007, 2008 och 2009.

För den som ska träda in på arbetsmarknaden och riskerar att till en början få tillfälliga jobb kan det vara rationellt att gå med i en a-kassa redan innan han eller hon börjar arbeta för att börja uppfylla medlemsvillkoret. Från och med den 1 juli 2009 är det tillåtet att gå med i en a-kassa även om man för tillfället inte har ett jobb. Det innebär att det för sjukskrivna som har insett att rehabiliteringskedjan innebär att de kommer att få förlita sig på arbete och arbetslöshetsersättning för sin försörjning kan ha varit rationellt att gå med i en a-kassa. Men om de har gått med före den 1 oktober 2009 kommer de inte att omfattas av de föreslagna regeländringarna även om de med, tidigare medlemskap, 3 månaders medlemsvillkor och kanske också med förlängd överhoppningsbar tid skulle kvalificera för inkomstrelaterad ersättning.

LO anser att det vore bättre att under den föreslagna perioden helt ta bort begränsningen av den överhoppningsbara tiden vid styrkt sjukdom och låta alla dem som har lämnat a-kassan under sjukskrivning, oavsett när före den 1:a januari 2010 de återinträder i en a-kassa, uppfylla ett medlemsvillkor på 3 månader.

Ett alternativ är att inrätta en särskild rehabiliteringspenning (på sjukpenningnivå) för sjukskrivna som med stöd av Arbetsförmedlingen

återinträder på arbetsmarknaden. Sådan rehabiliteringspenning beviljad under perioden 1 januari 2010 - 1 februari 2013 bör då kunna ligga till grund för de övriga arbetsmarknadsstöden för att sjukskrivna som har lämnat a-kassan innan rehabiliteringskedjan inrättades inte ska ställas utan inkomstskydd.

För övrigt anser LO att det är otillfredsställande att det inte, i god tid innan reglerna avseende rätten till ersättning från sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna träder i kraft, är säkerställt att Arbetsförmedlingen har tillräckliga resurser för att ge det stöd som de som berörs av regeländringarna behöver.

Stockholm som ovan
LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin

Anna-Kirsti Löfgren